

KASVATTAJA/
KOULUTTAJA
ESITTELYSSÄ

Karjapaimenen Katri Piilola

Katri Piilolan jalostustyö on kestänyt jo parisen kymmentä vuotta. Sateenkaaren alle on löytynyt hyvä jalostusyhteistyö Pirjo Vanhalan kanssa.

KUVA KATRI PIILOLA

Olen Piilolan Katri, reilu viisikymppinen lypsykarjatilallinen Haminan Kannusjärveltä. Ensimmäinen bordercollie tuli taloon vuonna 1997 ja niitä olen kasvattanut vuodesta 2005 lähtien Karjapaimenen (KP) -kasvattajanimellä. Vaikka olen ollut ns. koirahullu pienestä pitäen ja kiinnostunut koirien koulutuksesta, niin tilan töitä kerkesin tehdä kymmenisen vuotta ilman työkoiraa. Sitten eläinmäärä kasvoi, eikä eläinsuojien välittömässä läheisyydessä ollut omia laidunmaita riittävästi, joten eläinten siirtoon vieraiden maiden halki oli hankittava paimenkoira. Se pikkupakko on hyvä motivaattori paimenkoiran omistamiseen ja koulutukseen. Olenkin yhdistyksen pentuvälittäjänä aina välillä sanonut paimenkoiraa harkitsevalle, jos pärjää ilman paimenkoiraa, älä osta sellaista, sillä siitä on aina vaivaa, mutta jos todella sitä tarvitset ja olet myös valmis panostamaan sen koulutukseen, tulee se olemaan sinulle korvaamaton apu, etkä enää ikinä halua tehdä töitä ilman toimivaa koira.

Karjapaimenella on menossa sukupolvenvaihdos niin töissä kuin jalostuksessa. Vanhemmat koirat KP Kimma ja KP Mimmi antavat nuoremmalle KP Pimu vastuuta ja tilaa ja siirtyvät vähitellen itse taka-alalle. Navetan kuivituksen aikaan koirat melko lailla itsenäisesti pitävät eläimiä ulkona.

KUVA PIRJO VANHALA

Aluksi minulla oli kokeilussa paimenkoiran virkaan suomenlapinkoira, australiankarjakoira ja working kelpie, mutta vuosien saatossa bordercollie on muotoutunut siksi koiraksi, jonka kanssa haluan tehdä työtä ja elää. Kasvatustyössä teen nykyään yhteistyötä Vanhalan Pirjon eli Pipsan kanssa. Pipsalla on Karjapaimenen koiria viisi kappaletta ja olen saanut lainata jalostukseen hänen narttujaan. Hän myös auttaa valitsemaan nartuille sopivaa astutusurosta, koska kolmosluokan lähtövarikolla eläimiä tuodessa hän on aitiopaikalla näkemässä, millaisella asenteella ja miten koirat kohtaavat eläimet kaukana ohjaajasta. Samoin perusratatuomareina näemme koiria, jotka eivät ehkä kilpailuihin koskaan tulekaan. Karjapaimenen nimen alle on vuosien saatossa syntynyt reilu sata pentua. Joskus olen astuttanut toimivan työkoiranarttuni vain siksi, että kysyntää on, eikä pentuvälitykseen ole vain kukaan mitään ilmoittanut.

Olen siinä onnellisessa asemassa, että aloittaessani kasvattamisen 20 vuotta sitten ei ollut kuin muutama terveysominaisuus, mitä koiralta edellytettiin. Nykyään niitä on toistakymmentä, kaikki pitäisi olla priimaa ja tuntuu, että tulokset vaan laskevat ja perinnölliset sairaudet lisääntyvät.

Karjapaimenen Lucky.

KUVA MAIJU HUTTUNEN

Paimenkoira on työkoira ja se on ainut syy, miksi niitä omistan ja kasvatan. Ne ovat korvaamattomia monessa asiassa ja sellaisia haluan myös muille karjatilallisille tuottaa. Myyn todella paljon pentuja ensimmäiseksi työkoiraksi ja siksi minulla on selkeä ajatus, mitä ominaisuuksia haluan koirissa vaalia ja yritän myös ponnistaa kasvattien koulutuksessa auttamiseen. Pidän esimerkiksi kesäisin kuukauden ensimmäisinä päivinä kahden päivän treenit, johon pidempimatkalaisille on yöpymismahdollisuus. Otan toisinaan myös koiria luokseni intensiivikurssille. En varsinaisesti myy koiria koulutusopimuksella, vaan kasvattien omistajat maksavat niistä päivistä, joilla käyvät.

Kilpailuviettä minulla ei varsinaisesti ole. Vien omistamani koirat perusradalle, sekä koulutan sen verran, että niillä on mahdollisuus päästä kakkosluokan palkintopallille, mutta enempään ei aika eikä innostus riitä. Minulle suurin ilo on kuulla, kun kasvattien kanssa työt helpottuvat.

Mitä tarkoittaa minulle työkäyttöön sopiva koira? Lehmät ovat rauhaa rakastavia eläimiä. Ne pitävät työkoirista, jotka antavat rauhallisen, vahvan ja luotettavan vaikutelman. Ne antavat lehmille aikaa reagoida oikein, eivätkä hermostuta tai härki eläimiä turhaan, mutta eivät kuitenkaan väisty paineen edessä. Tällaisen rauhallisen, vahvan koiran kanssa on mukava tehdä töitä ja sellaisen voi myös myydä ensikertalaiselle. Ensikertalaiset tai heidän paimennettavat eläimensä eivät kerkeä kiihkeän kisa-koiratyyppisen koiran kanssa tajuta saati reagoida koiraan, joka on seitsemässä paikassa yhtä aikaa ehdottomassa, mitä kaikkea voisikaan tehdä. Vaatii koiralta hyvää itsetuntoa, että se hitaalla tempolla uskaltaa lähestyä nautaa ja että se pystyy koiraamaan ennestään koiraamattomat eläimet. Siksi koira tarvitsee vahvan moottorin, paimennusvietin, että se haluaa ja jaksaa painaa, vaikka joskus tilanteet ovat vaikeita, lähes mahdottomia ja välillä epäonnistutaan. Lisäksi tarvitaan hyvää eläintenlukutaitoa, että koira ymmärtää, mitä eläimet aikovat, pitääkö painaa vai antaa tilaa, höllätä painetta. Siksi vasta työällyn jälkeen tulee miellyttämishalu, ohjaajapehmeys. Aloitteleva ohjaaja ei useinkaan osaa lukea tilanteita, mitä tehdä, minne koiran voi laittaa ja minne ei. Koiran pitää ohjaajaa seuraamalla selvittää, mitä ollaan tekemässä ja eläimiä seuraamalla, miten se tehdään. Mikäli koira ensisijaisesti tekee niin kuin pyydetään, se saattaa loukata itsensä tai lopettaa paimentamisen, kun vikaan se menee kuitenkin. Vaikka edellä kirjoitin naudoista, käyvät kyseisenlaiset koirat hyvin myös lammastilan töihin.

Koska kasvateissa riittää tekemisen halua, en myy koiria pelkäksi seurakoiraksi tai lenkkikaveriksi, sillä siitä seuraa ongelmia. Jos jää pentuja työkäyttöön kyselijöiltä yli, saatan tavoitteelliseen harrastamiseen jonkun myydä. Se edellyttää, että ostaja ymmärtää, mitä on ostamassa.

Tällä hetkellä minun ja Pipsan jalostusnartuissa on tapahtumassa sukupolvenvaihdos. Aiemmin jalostukseen käytettyjä narttuja tuskin enää käytetään ja uudet ovat tuloillaan. Karjapaimenen Pelkkä Pimulla on vaadittavat tulokset kasassa ja se astutetaan seuraavaan juoksuun tulevalla talvikaudella.

Koulutus

Koulutuksessa meillä nuoret koirat saavat siirtää 25-30 lypsylehmän laumaa pellon poikki ja tietä pitkin kilometrin päähän

KP Lucky auttaa emäntäänsä tiineiden hiehojen ja umpilehmien kokoamisessa.

KUVA KATRI PIILOLA

toiselle laitumella. Nuorille koirille se, että ne saavat isot eläimet siirrettyä, lisää mukavasti itsetuntoa ja ne joutuvat opettelemaan paimentamaan kävellen oikealla tempolla pidempää matkaa.

Meillä on myös kymmenen lammasta alkutreneihin, sekä nuorta nautakarjaa. Voimme treenata niillä pienessä karsinassa, pihatossa, treenitarhassa, avopellolla, sekä metsäisellä luonnonlaitumella, jossa sokkohaut sekä eläinten harhautusyritykset vaikeuttavat kokeneempaakin koiraa. Pääpaino on työkäytössä, ei täydellisissä kaarissa. Tilalliset eivät usein ensimmäisen koiran kanssa ole valmiita omaksumaan oikea-vasen-siitä-maahan jostickiä, koska suunnat menevät sekaisin, kroppa, kädet ja suu sanoo eri asioita, eikä koira tiedä, mihin uskoa. Siksi keskitymme paimennuskoulutuksessa aluksi koiran asialliseen eläintenkäsitelyyn, sekä siihen, että koira huomioi ihmisen viestinnän. Se opetetaan lukemaan laumaa, palauttamaan karkaavat eläimet ja kuljettamaan niitä ihmisen perässä sopivalla tempolla. Lopuksi jatkamme haun kautta poispäinajoon ja häkitykseen eli kaikkiin perusradallakin tarvittaviin osa-alueisiin. Vain koulutetusta koirasta on todella apua. ■

Hiehojen paimennusta huerteisessa maisemassa. KP Pontus treenaamassa kasvattajan luona. Katri auttaa kasvattejaan ja niiden omistajia mielellään.

KUVA KATRI PIILOLA

Karjapaimenen jalostusnarttuja asustaa sekä Katri Piilolan että Pirjo Vanhalan kotona. Pentueensa tehneet eläkeläiset KP Laki ja WinWind jatkavat hanttihommissa Piilolassa. Kuvassa myös treeneissä käynyt Lakin tytär KP Sylvi.

KUVA KATRI PIILOLA

